

Lektieinkluderende undervisning

- Muligheder og begrænsninger fra en undervisers perspektiv

Min vej til AVU

For netop et år siden blev jeg ansat som lærer på Herning HF & VUC. Efter nogle år i Folkeskolen og nogle år som studerende på DPU i Århus var tiden inde til at prøve kræfter med AVU-verdenen. Det var ikke, fordi jeg havde hørt noget om AVU. Faktisk havde jeg slet intet hørt. Men i jobannoncen stod, at de ledte efter en lærer, der kunne undervise på AVU og være med i et projekt om lektieinkluderende undervisning. Det måtte være noget for mig!

Projektet på Herning HF og VUC

Projektet om lektieinkluderende undervisning blev sat i gang af flere årsager. Først og fremmest var det et forsøg på at skabe en undervisning, som imødekommer den nye gruppe af unge mennesker, som i høj grad fylder AVU-undervisningen. På Herning HF og VUC blev projektet udformet således: Der blev serveret morgenmad hver morgen, så vi var sikre på, at de unge fik en godt solidt morgenmåltid. Desuden skulle det sikre, at alle kursister mødte klar op til den første lektion. Der var hver dag indlagt motion i skemaet, således kursisterne fik et dagligt afbræk i skolearbejdet og dermed energi til at udføre det. Alle lektier skulle laves på skolen, og undervisningen skulle nytænkes. På papiret så det godt ud, men det hele fungerede ikke i praksis.

I skemaet var der indlagt disse lektie-læsningstimer, og de kom aldrig til at fungere. Nogle få kursister sad pligtopfyldende og lavede lektier, mens resten sad i computerlokalet og surfede på nettet eller sad i sofaen og spiste snolder. Vi lærere fór forvildede rundt for at få de dovne kursister i gang eller for at hjælpe de pligtopfyldende kursister. I øvrigt med et fag, som vi overhovedet ikke havde forstand på. Morgenmaden fungerede heller ikke efter planen. Kun få kursister havde lyst til at troppe op på skolen kl. 7.40 for at få morgenmad, og det blev en pinsel for os lærere at skulle give kursisterne fravær for at have forsømt morgenmaden.

Men efterhånden som de første måneder gik, fik vi projektet på rette spor. Morgenmaden blev gjort frivillig, og lektielæsningstimerne blev ændret til undervisningstimer, således lektierne nu skulle inkluderes i undervisningen. Vi fik desuden et nyt lokale, hvor det i højere grad var muligt at nytænke undervisningen.

Væk med tankpasseren

Efter nu at have kørt lektieinkluderende undervisning i et år står det mig klart, at det er flere fordele ved at praktisere lektieinkluderende undervisning på den måde, som vi har gjort. Den mest åbenlyse fordel er, at undervisningen starter der, hvor den sluttede sidste gang. Ingen kursister starter timerne med dårlig samvittighed over at have "glemt" at lave lektier. Og ingen lærere starter med en gruppe af kursister, som er vidt forskellige steder i pensum. Desuden har den lektieinkluderende undervisning for mig fordret en undervisning, som bygger på andet end

"røv til bæk-metoden". Helt konkret har jeg haft et mål om aldrig at bruge mere end halvdelen af en lektion, dvs. 22 min., på lærerstyret undervisning. Når al læring er placeret i undervisningsrummet, som det er i lektieinkluderende undervisning, så gælder det om at skabe en undervisning, som fordrer kursisternes aktive læreprocesser. Det har i mange år været diskursen indenfor pædagogikken og didaktikken, men for mig at se er det endnu mere gældende i den lektieinkluderende undervisning. Vi lærere er nødsaget til forlade rollen som tankpassere og i stedet være coaches, som igangsætter og støtter kursisternes aktive læreprocesser.

Social læring

For mig at se er den største gevinst ved lektieinkluderende undervisning, at denne form for undervisning skaber en praksis med stor mulighed for at skabe fælles læring. Danskfaget er uomtvisteligt et læsefag. Der skal læses mange tekster, og traditionelt set har læsningen fungeret som hjemmelektie. I den lektieinkluderende undervisning bliver læsningen taget væk fra den enkelte og gjort fælles. Ikke at vi skal læse alle teksterne sammen, men læsningen bliver et socialt anliggende på den måde, at vi sammen skal skabe rammerne for, at teksterne kan læses og forstås på klassen. Jeg er som underviser i højere grad med i læseprocessen, hvorfor jeg i højere grad kan være med og rådgive kursisterne i denne proces. I dette forgangne år oplevede jeg helt konkret, at der i den daglige praksis blev skabt en kultur for, hvordan "vi læser tekster".

I lighed med dette, ser jeg samme muligheder i forhold til den skriftlige del af danskfaget. Traditionelt set har kursisterne fået skriftlige opgaver for, som skulle laves hjemme. Her var det så op til den enkelte at få lavet denne opgave så godt som muligt. I den lektieinkluderende undervisning bliver det skriftlige arbejde igen flyttet fra den enkeltes private rum til undervisningsrummet, og her ser jeg store læringspotentialer. Potentialer som jeg må indrømme, at jeg nok ikke har udnyttet optimalt i det forgangne år.

Behov for differentiering og struktur

Der er selvfølgelig også nogle ulemper ved at praktisere den lektieinkluderende undervisning. Som tidligere beskrevet er al læring placeret i undervisningsrummet. Ingen kursister tager arbejdet med hjem, hvis ikke de er blevet færdige eller ikke har forstået det. For mig at se har det to konsekvenser: Et stort behov for differentiering og et stort behov for struktur. Først og fremmest bliver der et stort behov for differentiering, fordi forskellen mellem de dygtige og svage kursister tydeliggøres. Lektierne har traditionelt set udvisket en del af denne forskel, men idet al læring placeres i undervisningsrummet bliver behovet for differentiering større. For det andet får lektieinkluderende undervisning den betydning, at du som underviser i højere grad er nødt til at tydeliggøre, hvad vi skal lave og hvorfor. Kursisterne har brug for struktur, og det er vigtigt at tydeliggøre for dem, hvad tiden i undervisningsrummet skal bruges til at lære. I det forgangne år har jeg startet hver dag i lektieklassen med at præsentere dagens program og ikke mindst dagens mål, for således har kursisterne altid kunnet se, hvad målet med dagens timer har været.

Accept og respekt

Ikke alle, jeg har mødt, har været lige begejstrede for projektet om lektieinkluderende undervisning. Flere har sagt, at det er en falliterklæring, når vi opgiver at få de unge mennesker til at lave lektier. Hertil må jeg blot konstatere, at for mig at se er det en falliterklæring, hvis vi ikke ændrer undervisningen. Det er en falliterklæring, hvis vi bliver ved med at køre den traditionelle form for undervisning, som vi ved *ikke* fungerer overfor denne målgruppe! Men lektieinkluderende undervisning er ikke et mirakel. Motionen har ikke hjulpet på trætte kursister (de har dog fået et fantastisk sammenhold), og morgenmaden har ikke hjulpet på morgenfremmødet. Lektieinkluderende undervisning er den rigtige vej at gå, men det er ikke en mirakelkur mod fravær og umotiverede kursister. En kursist sagde til mig på sidste skoledag: *"Det har bare været så godt. I kan bare noget. For første gang er jeg blevet accepteret"*. For mig at se har denne kursist fat på det essentielle.

Vores kursister har lidt nok nederlag og har fået nok skæld ud i løbet af deres skoletid. Det handler om, at vi som undervisere accepterer og respekterer dem. At vi viser dem, at vi kan lide dem, selvom de nogle gange opfører sig af h... til . Og ikke mindst at vi forsøger at lave så hamrende god undervisning, at de ikke kan lade være med at komme!

Af Stine Aaen Dürr, Lærer og kandidat i pædagogisk psykologi, ansat på Herning HF og VUC